

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagybecskerek, Zápolya-utca 1. hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 For.
Félévre ———— 12 „
Negyedévre ———— 6 „
Egy hóra ———— 2 „
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak; et Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1906.

XXXV. évfolyam. 203. szám.

Csütörtök, szeptember 6.

A munkásbiztosítás.

— szeptember 6.

A kereskedelmi miniszteriumban most folyik a munkásbiztosítás fölött a tanácskozás, amelyen részt vesznek a hatóságok, munkaadók és munkások képviselői.

A munkásbiztosítás kérdését már ismertettük itt e helyen, a kérdésnek azonban olyan sulya és jelentősége van, hogy szükséges vele ismételtől többször foglalkozni.

A modern állam legfontosabb, legnehezebb és legkényesebb feladatai közé tartozik azoknak a jóléti intézményeknek a megteremtése, amelyek a megnyugvás és a biztonság érzetét költöztetik a munkások szívébe. A társadalom békéje, a gazdasági élet összes ágainak virágzása és nyugodt fejlődése szoros nexusban van azzal, hogy ezek a jóléti intézmények mennyire vannak kiépítve. A nyugati államok versengenek egymással ezen a téren s amit ott a humánus gondolkodással kiváló egyesek is megtettek, valóban olyan, hogy bámulatunkat s futánk nélküli irigységünket érdemli.

Magyarország, mint mindenben, a munkásjóléti intézmények életbehívásában is igyekszik megvalósítani mindent, amit a kor és az igények követelnek. Annymra természetesen, amennyire ereje és viszonyai megengedi. Kisajátíthatunk minden egészséges eszmét, amely a nyugaton bevált, értékesíthetünk minden ötletet, mely haladást és tökéletesülést jelent, de csak annyira, amennyire kicsinyes viszonyaink között lehetséges és megoldható.

A kormány által kidolgozott törvényjavaslat tudvalevőleg munkaadóknak és munkásoknak paritásos képviselőket biztosít abban a szervezetben, amelyet az új koncepció megvalósít. A javaslat szerzője abból a felfogásból indult ki, hogy csak a sokat főlánytorgatott osztályszellem lehet az, mely a munkaadóban mindenkor és

mindenütt csak a munkás ellenségét látja. A munkaadónak teljes joga van arra, hogy a munkásjóléti intézmény vezetésében közreműködjen és sulyos érdeke az, hogy ez az intézmény a munkás előnyére minél tökéleesebben funkcionáljon. A tisztán látó munkaadó a saját kezdeményezéséből áll oda munkásai elé s megköti velük a genfi konvenciót, mely a gazdasági küzdelem sebesültjeinek és elesettjeinek gyógyítást, gondos ápolást és tisztas eltakarítást biztosít.

A most folyó tárgyalásokon mindazonáltal bizonyos disszonáns hangok hallatszanak. Azonban ezek a hangok ne téveszsenek meg senkit. Közeledik az ősz: a politikai és gazdasági cselekvés termékeny időszaka. Naunk különös jelentősége lesz az idén azért, mert a nemzeti kormány az őszi ülészákon tartja meg voltaképpen székfoglalóját, bemutatja munkaprogramját, vezetők államférfiaink ambícióját. S ebben a bemutatkozásban különös és jelentős szerep jut majd a munkásbiztosítási törvényjavaslatnak, mert ez el fogja oszlatni a rosszhiszemű híreszteléseket, melyeket a kormány szociálpolitikájáról, a munkás-osztályokkal szemben való ellenséges elfogultságról mindenfelé elszórtak. A gazdasági lendület közeledő korszakát méltóan fogja bevezetni ez a törvényalkotás, mely minden ízében modern intézményt fog ajándékozni Magyarországnak.

A Magyarországi Községi és Körjegyzők Országos Központi Egyesülete, mint már tegnap jeleztük, szeptember 29-én délelőtt 9 órakor tartja évi közgyűlését Budapesten a vármegyei székházának közgyűlési termében. A vármegyei egyesületek küldöttjei megbízó levelüket küldjék el szeptember 24-ik napjáig Fodor Jenő egyesületi főjegyzőnek Sárospatakra, vagy ha ezt megteheti elmulasztanak, adják át azt az elnökségnek szeptember 28-án délután 5 óráig Budapesten a Pannónia-szállóban. A megbízó leveleken fel kell tüntetni az illető vármegyei egyesület elnökének nevét, lakását és az egyesületi tagok számát. A vármegyei egyletek elnökei gondoskodjanak arról, hogy a vezetőség alatt álló egyesületeket terhelő

középponti egyesületi tagsági díjhátralék szeptember 24-ik napjáig Lázár József egyesületi pénztárosnak Tiszaföldvár-ra elküldessék, esetleg a gyűlés napján Budapesten kifizetessék. A gyűlés napján a Pannónia-szállóban tartandó közgyűlésen részt venni szándékozók előzetesen jelentkezzenek Lázár József együleti pénztárosnál Budapesten a gyűlés ideje alatt.

HIREK.

Tájékoztató.

A közgyűlés (telefon 112. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 1/2 óráig délután; ugyanszon napokon este 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap déliben közgyűlés. A közgyűlés egész nap nyitva marad.

Szeptember 10. Közig. bizottság ülése.
Szeptember 10. Központi választmányi ülés a megyeházán.
Szeptember 13. Allandó választmányi ülés.
Szeptember 15. Rendkívüli megyei közgyűlés.

— Személyi hír. Jankó Ágoston alispán szabadságáról visszaérkezett Nagybecskerekre s átvette hivatala vezetését.

— Tanügyi kinevezések és áthelyezések. A vallás- és közoktatási miniszter Lovrics Antal frigyháza, Okányi József felsőmuizslyai áll. elemi iskolai tanítókat, Kiss Mária erzsébetlaki áll. elemi iskolai tanítónőt a nagybecskereki állami elemi iskolához jelen minőségükben áthelyezte, továbbá kinevezte Horváth Etelka okleveles tanítónőt a nagybecskereki áll. elemi iskolához, Tillschneider Vilmos okl. tanítót a kiszombori áll. elemi iskolához, Piffkó Margit okl. tanítónőt a becsári áll. elemi iskolához, Piroška Irma okl. tanítónőt a németcsikai áll. elemi iskolához és Schillinger József leány-szentmihályi r. kath. iskolai tanítót a németpárdányi áll. elemi iskolához rendes tanítókká, illetve tanítónőkké.

— Központi választmányi ülés. Torontálvármegye központi választmánya a vármegyházán folyó évi szeptember hó 10-én ülést tart.

— A főgimnáziumi bizottság ülése. A városi főgimnáziumi bizottság ma délután 4 órakor dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen a párhuzamos első osztály felállításával szükségessé vált új tanerő kérdéssel foglalkoztak. A bizottság az állást helyettesítéssel, Magyar Gábor rendfőnök ajánlatára, Vajda László tanárjelölttel töltötte be.

A „TORONTÁL“ tárcája.

A magyar sovinizmusról.

(A „Torontál“ eredeti tárcája.)

Amikor arról kell írni, ami értékelhető eredménnyel még eddig jóformán nem is járt, akkor az esti borongó és alkonyatra készülő hangulatot kell. Sokszor csattogtatta már a magyar sovinizmus messzire kiterjesztett szárnyait, szédítő magasban szelte át az egekig vezető légtér. De csaknem mindig fáradtan, eredmény nélkül szállott alá pihenőre vagy aluvóra, hazánk földjének mindennapiasságába.

És mégis a magyar sovinizmusnak, rossz híre, oly értelemben, hogy vérgig sértő és izgató erőszakossággal nyomja el, üldözi és kiforgatja anyanyelvéből, majdnem hitéből is, nem magyarajku polgárait e hazának, — elterjedt egész Európában, — talán azon túl is mindenfelé, még ott is, ahol a magyarról többet nem is tudnak, mint annyit, hogy az Ausztria.

Pedig ez az illetén elnyomó sovinizmus a magyar nemzetnek több mint 1000 éves főnnállásában, odáig tudott jutni, hogy hazánk lakóinak alig fele vallja magát magyarnak és valamivel több a felénél bírja a magyar nyelvet. Több mint harminc éve annak, hogy tételes törvény kötelezővé teszi a magyar nyelv tanítását az elemi iskolákban, de közléről megnézzve a dolgot, úgy vagyunk avval, hogy még ma is talán másfélezernél több néptanító maga sem tud magyarul és még azokból is akik tudnak, egy jó rész abban keresi néha jutalmat találó föladatát, hogy a magyar nyelvet ne tanítsa, vagy ennek megtanulhatását meggátolja.

A közelmúlt hetekben hallottam egy olyan nem is falusi, hanem népes városi tanítóról, ki 38 évi tanítókodás után, az öt nyugdíjazó hivatalos eljárás alatt, a magyar nyelv nem tudása okából, az öt kikerdező tősgyökerekes magyar tisztviselőnek németül felelt és ez a jószágos sovinstista magyar annak kedvéért törte a német nyelvet. A közbevetett fől szólásra a derék nem magyar ajku honpolgár mindjárt tudott annyit magyarul, amennyire ahhoz, hogy célját elérhesse, szüksége volt. Nem tartott bels 10 pere, jött egy fiatal tanítónő, ki szinte csak németül beszélt mindaddig, a míg legilledeimesebben a magyar nyelv használására fölkérték. Megjegyzendő, hogy mindkettő szerb nemzetiségű volt.

Ezt csak azért említem föl, mert magyarországi szerbajku honpolgár eszével gondolkodva sem tudok okot találni arra, hogy miért is beszélnek ők inkább németül, mint magyarul, a melyik talán mégis annyira, amennyire az állam hivatslos nyelve is.

Meghalt a közelmúlt napokban egy uri ember, ki városunkban évekig, mint köztisztviselő álló, magasabb rangu m. kir. állami tisztviselő közmegelegedéssre működött. Innen nagyobb rangban került el, főntartva tovább is többekkel azon ben-ső baráti köteleket, amely közöttük itt léte alatt létrejött. Ezen egytől-egyig magyar barátok barátja később, majdnem teljesen betöltött két cikluson át, a magyar törvényhozás tagja volt, akkor is, mikor a magyar helységnevek használásának kötelező volta lett törvénybe iktatva. Ő maga is megszavazta. Magától értetődő, hogy képviselő korában már aktív tisztviselő nem, tehát csak nyugdíjas lehetett.

Már az utolsó két választás alkalmá-

val nem lépett föl, megelegedett nyugdíjas m. kir. pénzügyi tanácsossággal, egy tekintélyes nagy pénzintézet igazgatósági tagságával és még több kitüntető bizalmi állással, amelyet értelmességénél, jellemtisztaságánál fogva, minden bizonynyal meg is érdemelt.

De már azt nem érdemelte meg hátramaradottaitól, kik kétségtelenül közel rokonsai is, mert egy elterjedt, nagytekintélyű család sarja volt az elhunyt, hogy róla csakis német nyelvű halotti jelentést adjanak ki, amelyből ugyan megtudjuk azt, hogy nyug. pénzügyi tanácsos volt, de hogy mely országban, királyi, császári vagy köztársasági-e, azt már nem, mert a város neve, ahol az elhalálozás és eltakarítás történt, ugyan közhatalu német, de ilyen nevű város van talán Kurhessenben vagy Schaumburg-Lippeben, vagy Isten tudja mely német tartományban is. Mondhatom, félreösmérhetetlen számítással van megszerkesztve ezen parte, úgy, hogyha valamely németországi ember kapja kézhez, ez ugyan ki nem süti belőle a magyar vonatkozást, de talán azt sem, hogy a Sachsenboden az a darab föld, amely inkább semmilyen hazát sem akar elismerni, mintsem hogy a magyar hazát, ennek állampolgárságát valija magáénak.

Lehet, hogy ez retorziója a fölpanaszolt magyar sovinizmusnak; de hol maradt a nem magyarajku nemzetiségeknek retorziója azon jutalomért, amelyben ők azért részesültek, hogy az Ausztria ármány érdekében mentek 1848/9-ben a magyar ellen véres polgári háboruba, meg utána még számtalanszor, ugyancsak Ausztria érdekében vagy akár csak kedvtelésére küzdelembe. De bizonyítja az általam fölhozott és minden keresés nélkül is könnyen fölálalható

— **Halálozás.** Mint őszinte részvétellel vesszük a hirt, Rónay Jenő nyug. főispán édesanyja Pattyánszky né szül. Duka baronesse, tegnap Temesvározt meghalt. A köztisztviselésben és közszereplésben álló elhunyt urnó halála széles körökben élénk részvételt kelt.

— **Az ág. ev. esperesség gyűlése.** Mint Temesvárról jelentik, tegnap tartotta meg ott a temesvári ág. ev. főesperességi kerület évi közgyűlését, melynek előértekezletéről már írtunk. A közgyűlést Ambrózy Béla báró egyházmegyei felügyelő nyitotta meg, amely után Kramár Béla főesperes évi jelentése következett. A jelentésből különösen kitént az egyházak nagy áldozatkészsége. Így Pancsován egy 92.000 koronás gyönyörű új templom és paplak épül. A jelentést örvendetesen vette tudomásul a közgyűlés és az összes adakozóknak és jótévedőknek köszönetet szavazott. Az évi jelentés kiterjedt az egyházi élet összes mozzanataira. Ezután a folyó ügyeket vitatták meg. A vitában az elnökségen kívül résztvettek Jeszenszky Ignác kikindai lelkész, Bohus Károly orsz. képviselő, Kiss Kálmán tótaradáci lelkész és Doleschall Lajos al-esperes. Ezután a tulajdonképeni napirendre tért át a közgyűlés. Ennek lényegesebb tételei között első sorban a lajosfalvi egyháztanács szabálytalanul történt megválasztásának megsemmisítése foglalt helyet. Ennek elintézésére a lajosfalvi vallás-tanítás ügyét intézték el, miután a törökbecsei új missziói kör alakításának kérdését vitatták meg; ez ügy elintézésére a kerületi ülés erre vonatkozó határozatától tételt függővé. E tétel tárgyalásánál Koron Pál törökbecsei lelkész magvas előterjesztése keltelt feltűnést. Az egyházmegyei elnökség mandátuma lejárván, megbízatásukat Ambrózy Béla báró és Kramár Béla kir. tanácsos, főesperes letették. Új választást ejtettek meg s a beérkezett szavazatok alapján a lemondott elnökség egyhangulag újból megválasztott. Az új elnökséget Jeszenszky Nándor korelnök üdvözölte; az üdvözlést báró Ambrózy Béla és Kramár Béla szép szavakban köszönték meg. Azután a többi egyházmegyei tisztviselőket választották meg. Gyűlés után együttes ebéd volt a Hungária szállóban.

— **Nagybecskerek város egészsége.** Dr. Weiserschan József városi főorvos a minap terjesztette elő egészségügyi kimutatását augusztus haváról. A kimutatás szerint augusztus hónapban született 66 és meghalt 35 egyén, ezek közül 13 hét éven aluli és 22 hét éven feletti. A halálokok következők: oszlanak meg: veszesülött gyengeség 1, görcsök 4, bélhurut 2, rosszoldó toroklob 1, tüdőgyulladás 1, tüdőgümőkór 4, vizi-betegség 3, elmebajok 1, agykori végekimerülés 4, egyéb természetes halálokok 12, külerőszak okozta halálokok 2, összesen 35. A jelentés szerint közegészségügyi viszonyaink a lefolyt hónapban rendkívül kedvezők voltak, amennyiben a születések száma 31-el múlja felül a halálokokat. Az általános megbetegedés a rendesnél is alacsonyabb színvonalon mozgott. A hevenyragályos betegség alig mutatkozott, tüdővészben is csak négyen haltak el. Trachomára 31-et vizsgáltak meg, ezek közül 3 volt trachomás. Az országos betegápolási alap terhére 116 embert részesítettek orvosi ellátásban. Rendőrorvosilag 9 megvizsgált egyén közül 2 a kórházba utaltattott.

számtalan eset, hogy a magyar sovinizmus, ha megpróbálkozott is, azt ott és akkor tette, ahol és amikor nem kellett volna, ott pedig, ahol a törvény erejével, persze kitartással és igazságosan is kellett volna, ott szunyókált. Több mint 2 évvel ezelőtt egy cikksorozatban megmondottam én, anélkül, hogy a sovinizmus szót használtam volna, hogy hol és mit kellene tenni, hogy a magyar állam erősödjék, belülről tehetségben, tudásban, munkásságban és így munkabírásban, mindennek felett kötelességtudásban; ha ezt megtennők, akarhatásunk is elég erős volna ahhoz, ami elől itt-ott kétségtelenül megillető jogaink kompromittálásával meg kellett hátrálnunk.

Igy tehát komoly és beható következtetéssel kell dolgoznunk, hogy szolgáljuk azt a hazai magyar érdeket, amelyért igazi lelkesedéssel küzdeni, megérdemli a sovinizmus nevet és amely így minden bizonynyal jobban imponál az ellenfélnek, mint az eddig többször kifejtett.

Egy, a nagy német nemzet által annyiban amennyiben saját földjén szoborra való helyet tőle megtagadott Heine Henrik, a nagy költő, következő versével végzem soraimat:

Wenn ich den Namen Ungarn hör
Wird mir das deutsche Wams zu enge,
Es braust darunter wie ein Orkan
Mir ist, als grüßten Trompetenklänge.

Evvel ellentétben sokszor lelkem örömeiben nemhogy dagadozott volna, hanem szívem elszorult, amikor a magyar sovinizmus sikerre kiáltást nem nyújtó, kevés tartalmu nagyhangusággal indult neki, nem is a világnak, hanem talán a délibábnak.

Menozer Lipót.

A városi menedékházban augusztus hóban 18 férfi és 10 nő, összesen 28 szegény tartózkodott. A megyei kórház betegforgalma az elmúlt hónapban a következő volt: felvettek 221, elbocsájtottak 214 egyént; meghalt 4 és pedig mind idegen. Heveny és idült ragályos betegségek lefolyása után 4 formalin és 8 gőzfertőtlenítéssel egybekötött ház és lakástisztítás végeztetett. A mérsárszékek, hentések, valamint a gyümölcs piac többszöri atvizsgálása alkalmával talált rendelkezésekről az I. fokú egészségügyi hatóságnak tettek jelentést.

— **Kereskedelmi alkalmazottak gyűlése.** A nagybecskereki kereskedelmi alkalmazottak szakszervelete holnap este fél 9 órakor a „Pest”-szálloda éttermében rendkívüli közgyűlést tart, melyre az elnökség az összes kereskedelmi alkalmazottakat ezennel meghívja.

— **Nyilvános köszönet.** Weisz Izidor ur, a Ferenc József-rend lovagja folyó hó 9-én tartandó ezüst-lakodalmá alkalmából egyetűnk céljaira 50 koronát méltóztatott adományozni, mely nemes tettért hálás köszönetet mond Winter Katalin, az izr. nőegylet elnöknője.

— **Új lövőde a kaszárnyában.** A közös „Rezső” kaszárnyában eddig az ujoncok első lövő gyakorlataikat a kaszárnya egyik folyosóján tartották. Miután azonban ez a folyosó olyan szűk, hogy egyszerre csak 2 ember gyakorlatozhatik s egyéb tekintetekben is celszerűtlennek bizonyult, a hadkiegészítő parancsnokság beadványban arra kérte a várost, hogy adjon engedélyt egy udvari lövőde felépítésére. A tanács tegnap tartott ülésén erre az engedélyt megadta, az építési költségek viselését azonban nem vállalta el, miután annak idején, a kaszárnya átvétele alkalmával csak a jókarbantartásra vállalt kötelezettséget s új építkezést nem köteles eszközölni. Az új lövődét most tehát a kincstár költségére fogják felépíteni.

— **A beiratásokhoz.** A Messinger-féle leánynevelőintézet beirattási adataira vonatkozólag konstatáljuk, hogy a nevezett intézetben nem 9 feldíjas bennlakó, hanem 9 félbennlakó van, vagyis olyanok, akik reggeltől estig tartózkodnak az intézetben és azonkívül 45 egész bennlakó.

— **Kirándulás a bukaresti kiállításra.** A dr. Chorin Ferenc főrendiházi tag elnöksége alatt álló bukaresti kiállítás magyarországi bizottsága a gyáros, gazda, kisiparos és kereskedői körökben a bukaresti kiállítás iránt tapasztalható rendkívüli érdeklődésre való tekintettel elhatározta, hogy a kiállítást rendező összes gazdasági testületek tagjainak bevonásával társas kirándulást rendez. Tekintettel arra, hogy a kiránduláson résztvevők száma 200-ban van megállapítva és hogy ezen szám túl nem léphető, kéri a bizottság a résztvevni akarókat, hogy szándékaikat mielőbb bejelentésük. A kirándulás időpontját a bizottság úgy állapította meg, hogy az a kiállítás főszézonjába essék, tevétebe véve azt is, hogy szeptember vége felé Bukarestben kellemesebb a tartózkodás. Ugyanez időre esnek a zsűri munkálatai, valamint a legérdekesebb állatkiállítások is. Indulás szeptember 29-ikén délután 2 órakor a keleti pályaudvarról. Visszatérés október 4-ikén. Részvételi díj 210 korona, amelyben minden bennfoglaltatik. A jelentkezés történhetik az illető egyesületknél is, de legheylesebb közvetlenül a bizottsághoz Budapest, V., Sas-utca 1. intézni a bejelentést. A jelentkezéssel egyidejűleg ugyanide személyenként 50 korona előleg küldendő be. A résztvevni kívánók lehetőleg e hó 15-éig jelentkezzenek az „O. M. K. E.” nagybecskereki kerületéhez.

— **Elzúllott fiu.** Sok bánatot okozott már az apjának Treier Ferenc, aki mindössze csak 13 esztendő még, de gyermekkorra dacára olyan viharos multra tekinthet vissza, a milyennel egy kiérdemesült notorius csavargó sem dicsekedhetik. Napokon át elcsavarog a szülői háztól s veszekedő természeté számtalan verekedés hősé teszi. Így tegnap is a honvédlaktanya környékén civakodni kezdett Kasza Dénes vonatvezető 8 esztendő Tibor fiával, akit olyan brutálisan vert meg, hogy a kis fiu most az ágyat nyomja. Ennek a veszekedésnek szemtanuja volt Várad Beláné is, aki keményen rászólt a veszekedő fiura magaviselete miatt. Az eldurvult fiu ekkor egy tégladarabot kapott fel s az áldott állapotban levő asszonyt azzal úgy megütötte, hogy most súlyos betegen fekszik. A csendőrség egész napon át kereste a fiut, míg aztán tegnap este a cirkuszban megcsipte, éppen amikor javában gyönyörködött a mesterbirkózásokban. Az elzúllott fiut bekísérték a rendőrkapitányra.

Ezzel az esettel kapcsolatban megjegyezzük, hogy nagyon helyesen tenné a csendőrség, ha kettőzött figyelemmel volna az utcagyerekek garázdálkodására, amelyek nálunk nem egyszer hallatlan mérvűek.

— **Öngyilkos kereskedő.** Mint Nagyikindáról jelentik, Wotticzky Zsigmond ottani fűszerkereskedő öngyilkos módon vált meg az élettől. Wotticzky — akit gazdag embernek ismernek, — hétfőn délelőtt arzénsavat vett be és bár az orvosi segítség elég gyorsan érkezett, megmen-

teni nem lehetett. Tettét a halál előtt tett vallomása szerint azért követte el, mivel attól félt, hogy neki is, mint anyjának, ki buskomorságba esett, elborul az elméje. Az öngyilkos kereskedőt tegnap délután temették. Halálát özvegyén és rokonain kívül 8 árvája gyászolja.

— **Játék a fegyverrel.** Jenei Menyhért zombolyai téglagyári munkás revolvért vásárolt a héten s azt meg is töltötte. Az új revolvért aztán a gyártelepen mutogatni kezdte társainak, miközben az elsült és a golyó Nagy Lajos 18 éves gyári munkás lábába furódott. A fiatal embert a kórházba szállították.

— **Nagy tűz.** Mokrinból jelentik, hogy múlt hó 26-án nagy tűz pusztított az ottani határban. Popov Joca paraszt gazdának 1280 kereszt buzája ismeretlen módon meggyuladt és elégett 4558 korona értékben; ugyanakkor Jolity Bogdán tanyáján 930 kereszt búzát hamvasztott el a tűz, a községben pedig Kozarszki Sándor udvarán 300 kereszt buza égett el. Mind a három kár biztosítva volt.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A nagybecskereki bírósági jegyzők mozgalma. A helybeli kir. törvényszék jegyzői kara ma délelőtt értekezletet tartott, melynek tárgyát a bírák és bírósági jegyzők helyzetének javítása érdekében megindult országos mozgalomhoz való csatlakozás képezte. A gyűlés egyhangulag kimondotta, hogy az országos mozgalomhoz örömmel csatlakozik; megállapították egyben kívánásaikat, melyek főbb pontokban a következők:

A bírósági aljegyzők a X., a jegyzők a IX., a bírák — a bírói függetlenséggel fogalmilag ellentétben álló — albírói elnevezés eltörlésével a VIII. és VII. osztályba soroztassanak. Végül szerveztessenek a felsőbb bíróságok mintájára az első bíróságoknál is szűkebb számu tanácselnöki állások s ezek a VI. fizetési osztályba tétessenek. A kvalifikációt illetően kívánják az ügyvédi és bírói vizsga egységesítését. Mozgalmat indítottak továbbá az iránt, hogy az ország összes bírósági jegyzői körévelmükkel hassanak oda, hogy a területükön levő országgyűlési képviselők a legközelebb összeülő országgyűlésen kívánalmak teljesítését tőlük telhetően előmozdítsák. Elhatározták végül, hogy a folyó hó 23-án Budapesten összeülő országos kongresszuson magukat képviseltesik s erre dr. Borus Béla aljegyzőt küldötték ki.

TÁVIRATOK.

A király Bécsben.

Budapest, szeptember 6. (A „Torontái” eredeti távirata.) Bécsből jelentik, hogy a király tegnap délután visszatért a nagygyakorlatokról Bécsbe. Az uralkodó a pályaudvarról egyenesen Schönbrunnba hajtatott.

A bécsi Erzsébet királyné szobor.

Budapest, szept. 6. (A „Torontái” ered. táv.) Bécsi jelentések szerint Erzsébet királyné szobrának leleplezését művészeti nehézségek folytán csak 1907. május havában fogják megtartani. Eredetileg az ünnepélyes leleplezésnek már e hó 25-én kellett volna megtörténnie.

Az orleansi hercegnő Osztenében.

Budapest, szept. 6. (A „Torontái” eredeti távirata.) Osztenéből sürgönyzik: Mária Dorottya orleansi hercegné ma hosszabb tartózkodásra Osztenébe érkezett.

Az angol király Marienbadban.

Budapest, szeptember 6. (A „Torontái” ered. távirata.) Mint Marienbadból jelentik, a koburgi uralkodó nagyherceg tegnap az angol király látogatására odaérkezett. A két uralkodó együtt ebédelt és este a herceg elutazott Marienbadból.

Tegnapelőtt az angol király Bischofsteinitzben vadászott, mely alkalommal számos fűrt és fácánt ejtett zsákmányul.

Az angol királyné Dániában.

Budapest, szept. 6. (A „Torontái” eredeti távirata.) Koppenhágából táviratozók, hogy az angol királyné ma nagy ünnepségek között odaérkezett, holnap pedig a cumberlandi hercegi párt várják a dán fővárosba.

Berlini nagykövetség itthon.

Budapest, szept. 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Székesfehérvárról sürgönyzik, Szögyény-Marich László berlini nagykövetség ma csóri birtokára érkezett, ahol szabadságidejét tölti.

Magyar tiszték a perzsa hadseregben.

Budapest, szeptember 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Teheránból sürgönyzik, tegnap odaérkezett két magyar közöhadserégbeli tiszt, akik a perzsa hadsereg tisztjeit kiképezik.

A magyar-cseh barátság.

Budapest, szept. 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Prágából sürgönyzik, az ifjú cseh-párt lapja, a „Pozor”, hosszasan foglalkozik cseh-magyar barátság ügyével. A lap a barátkozás ellen ír s azt mondja, hogy minden sentimentálitást felretéve, konstatálni kell, hogy ma a magyarok és csehek közti viszony úgy áll, hogy a cseheknek minden erejüket össze kell szedni Magyarország ellen gazdasági érdekeik megvédésére.

Ugyancsak a cseh-magyar barátság kérdésével foglalkozik a Lembergben megjelenő „Slovo Polskil” című lengyel lap s arra a következtetésre jut, hogy cseh-magyar szövetkezés folytán jó volna az osztrák-németeknek is szövetséges társ után nézni és pedig nem a szlávok és a magyarok között. A németek jól tennék, ha a lengyelekre gondolnának s loyális módon közelednének hozzájuk, mert ez az egyetlen szláv nemzetiség a Habsburg monarchiában, amely ment a pánszláv utópiáktól és a németgyűlöletől.

Az angol hadügyminiszter Berlinben.

Budapest, szeptember 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Berlinből jelentik, Vilmos német császár tegnap külön kihallgatáson fogadta Haldane angol hadügyminisztert. A kihallgatás után a miniszter hosszasan értekezett Tschirschky külügyi államtitkárral.

A polgári házasság Spanyolországban.

Budapest, szeptember 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Rómából sürgönyzik: Az „Osservatore Romano” jelentése szerint, a spanyol király megtagadta hozzájárulását a kötelező polgári házassághoz.

Ezzel szemben egy másik jelentés azt mondja, hogy a spanyol király San-Sebastiánban aláírta a kötelező polgári házasságra vonatkozó decretumot.

Az orosz események.

Budapest, szeptember 6. (A „Torontál” eredeti táv.) Szentpétervári jelentések ma megcáfolják azt a hírt, hogy Trepow tábornok visszalépett volna hivatalától, ugyszintén alaptalanoknak mondják Trepow megrendült egészségi állapotára vonatkozó híreket is.

Budapest, szept. 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Varsóból jelentik, hogy Tjumentkow tábornok — a kire ott tegnapelőtt egy eddig ismeretlen egyén revolvermerényletet követett el — állapota nagyon veszélyes. A tábornok három helyen sebesült meg súlyosan.

Budapest, szeptember 6. (A „Torontál” eredeti táv.) Bessarabiai jelentések szerint az ottani földmivesek között nagy nyugtalanság uralkodik, amely több helyütt nyílt zavargásban tört ki. Súlyosítja a helyzetet az, hogy amikor a zavargók ellen kizárókat rendeltek ki, ezek megtagadták az engedelmességet.

Nagy tűz a fővárosban.

Budapest, szeptember 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Nagy tűz pusztított ma délelőtt a fővárosban. A Zsigmond-utca 10. számú háromemeletes bérpalota teteje ugyanis kigyuladt s csakhamar az egész tetőzet lángokban állott. A főváros összes tűzoltói kivonultak a tűzhöz s nagy apparátusukkal sikerült a tűz továbbterjedését megakadályozni s a nagyobb bajt elhárítani. A ház teteje azonban leégett.

Gyilkos milliomos.

Budapest, szept. 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szentpétervárról sürgönyzik: Andrejew milliomos agyonlőtte feleségét, aki Pál nagyherceg neje első férjével viszonyt folytatott. Az asszony kérte az urát, hogy váljanak el egymástól, mire az olyan dühbe jött, hogy revolvért rántott és feleségét agyonlőtte.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1906. szeptember 6.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzése.

Buz a	Kilós	100 kilogr. ára		Kilós	100 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig		kor-tól	kor-ig
Tiszavidéki	75	—	—	79	14.40	14.70
Postvidéki	75	—	—	78	13.90	14.45
Bánsági	75	—	—	79	—	—
Bácskai	74	—	—	78	14.55	14.75
Szerbiai	76	—	—	79	—	—

Egyéb gabonaneműek		100 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig
Rozs	elsőrendű	—	—
	középmínőségű	11.75	11. —
Árpa	takarmányaru l. r.	11.65	11.85
	másodrendű	12. —	12.35
Köles	—	11.70	11.95
Zab	elsőrendű	—	—
	középmínőségű	13.70	14. —
Tengeri	belföldi új	13.50	13.70
	román vagy bolgár	11.80	12. —
Repece	cinqnantin	—	—
	káposzta	—	—

Határidő-üzlet.

Budapest, szept. 6. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatok a következő árakat jegyezték:
 Buza (októberre) 13.98 —
 Buza (áprilisra 1907.) 14.64 —
 Rozs (októberre) 12.12 —
 Rozs (áprilisra 1907.) 12.58 —
 Zab (októberre) 12.82 —
 Zab (áprilisra 1907.) 13. —
 Tengeri (októberre) 11.68 —
 Tengeri (májusra 1907.) 10.12 —

Közgazdaság.

A mezőgazdasági gyárilpar.

Vettük a következő sorokat:

Tekintetes szerkesztőség!

A társadalom anyagi érdekéről, az ipar és forgalmi élet alakulásairól és fejlődésének módjairól a napilapok telve vannak, anélkül, hogy a cselekvés útjára indulnának a községi hatóságok és helyi tényezők mindezen alaposan eltagolt gondolatok dacára.

Nem kereselem, nem kutatom az okokat, csak a magam szerény nézetének adok kifejezést, midőn azt álítom, hogy közhatalos rugó kívánatos oda, hová a fönnbbit fölhozott eltagolások nem vehettek gyökereket.

Ugy tudom, hogy Torontálvármegye törvényhatósági bizottsága a közigazdasági viszonyokkal is bölcsen foglalkozik, mint ilyen hatósági tényező a közigazdaság gyakorlati részén több intézményekkel dicsekedhetek, ugymint: a mezői gazdaság birtokviszonyai, terhei, akadályai és segédintézetéről, — lapok szerint megyénk ilyen irányú közzjóra vezető fölterjesztést tett is mostanában a kormányhoz. — A kereskedés mérlegéről, a kereskedelmet előmozdító közegekről, a közlekedési eszközökről és a vásárok viszonyairól; szóval a jóléti rendszert körül általánosan tevékony része van a megyei hatóságunknak.

Ez alapon bátorodom folytatónak a megyei irányt szabó körök nagybecsi figyelmét hazafias tisztelettel Nagyszentmiklós község jólétének előmozdítása iránt is fölkérni.

Tudjuk, hogy Nagyszentmiklós községe egykoron a legvagyonosabb mezőgazdasági községek közé tartozott volt.

Ma sajgó fájdalommal emlékezem meg és álítom, hogy lakosságunk száma rohamosan apad, az elszegényedés romból, vándorbotra utalja a kisebb ekzisztenciákat, az ipar, a kereskedelme pang.

Igaz és sajátságos, hogy földmivelő népünk idegenkedik a mezőgazdasági munkán kívül más keresetforrások létesítésétől, ehelyett ragaszkodik a már agyoncsigázott földhöz és mivel a föld terméke már nem képes a változott viszonyok mellett szükségleteit kielégíteni, takarékpénztárhoz fordul, majd az onnét vett kölcsöne sem hozza meg az óhajtott segítséget, ingatlan árverés alá kerül és vagy pusztul vagy kivándorol oda, ahová leiketlen ügynökök már sok jó erőt csábítottak ki hazánkból.

Azt vélem, elérkezett annak ideje, hogy ne csak a buza termésre, hanem a kereskedelmi és ipari növények termelésére szaktassuk a földmivelő közönséget, emellett nagyobb állat állományt neveljünk, egy szóval gazdaságunkat így belterjessebbé kell tenni.

Mert arra nem egy kézzelfogható példa áll előttünk, hogy konyhakertészetünk, kender és len terméssel, cukorrépa művelésével, gyógy- vagy takarmányfűvek tenyésztésével, állat nevelésével nagyobb jövedelmet érhetni el ugyanolyan területű földről, mint az örökös és mindenáron való buzatermésével.

Másfelől a mezőgazdasági gyárilparat vélném üdvösnök, annak kultiválására kellene törekedni minden nagyobb községnek.

Egy létesítendő szeszgyár vagy cukorgyár oly szoros összefüggésben áll a mezőgazdasággal, hogy az kétségen felül meghozná a gazda jutalmát.

Minélfogva a mezőgazdasági gyárilpar meghonosítására kellene vezetni községünket, de megyénk több pontján más nagyobb forgalmu községeket is.

Azt vélem, hogy a megyei központból ki-sugárzólag, a megyei gazdasági szövetkezetnek kellene irányt szabni arra, hogy a mezőgazdasági gyárilpar meghonosulhasson, a megye törvényhatósága pedig kegyeskednék alantas közegai révén az előjárókat buzdítani, hogy foglalkozzanak a közzjölét sikere érdekében a megnevezett módozatok valóstítása körül.

A mindenáron való buzatermeléstől el kellene hódítanunk tekintélyes területet arra is, hogy a kereskedelmi és ipari növények — szükség és lehetőség esetein községünkint kihasítandó közlekedők — termeltessenek, az így elérendő nyereségek a községek által létesítendő mezőgazdasági gyárilpar létesítésére volnának fordítandók.

Sok szegény egzisztencia gondtalanabb életet folytathatna, ami által a kivándorlással párosult elszegényedésnek állanánk útját.

Nagyszentmiklóson, ahol különben három irányban is közlekedik a vasút, a gyárilpar kétségen felül meghozhatná a gyümölcsét, — annak azonban elengedhetetlen föltétele volna, hogy a vasutunk valamely egyenes összeköttetést nyerhessen — ami által a község kétségen felül vagyonosodna és emelkednék; a magas kormány figyelme volna fölhívandó arra, hogy ide is telepíttessen gyárilparat, hogy ezáltal a közzjölét létrejöhessen.

Ezen pár soraimat azon tiszteletteljes kérelemmel küldöm be a tekintetes szerkesztőségnek, hogy azok számára becses lapjában helyet adni méltóztassék.

Nagyszentmiklóson, 1906. évi szeptember 4.

Barakovich Kálmán,
 állandó gazdasági tudósító.

Szerkesztői üzenetek.

A. Gy. Beodra. Ha valaki társadalmi állásánál fogva igényt tart II. oszt. vasuti jegy megtérítésére s a bíróság csak III. oszt. jegyet ítél meg az illetőnek, ugy jogában áll ez ellen nyomban, ott a tárgyalási teremben, a megítélés alkalmával kifogást emelni s indokait 8 napon belül írásbeli kérvényben az ítéletlához felterjeszteni. Ha ezt azonban mindjárt a megítélés alkalmával elmulasztja, ugy később már nem tarthat igényt II. oszt. vasuti jegy megtérítésére.

B. K. Nagyszentmiklós. Mai számunkban hozzuk.

Dr. Brájjer Lajos távollétében a szerkesztésért felelős Somfai János.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1906. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:
 Temesvár, Versecz, Zsombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
 Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
 Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 33 perc.
 Szegedről: (motorkocs) d. e. 9 óra 47 perc.
 Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 48 p.
 b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:
 Zsombolyáról, Verseczről, Alibunáról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.
 Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 p.
 Pancsováról: reggel 8 óra 27 p.
 Zsombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 7 óra 05 p.
 Bégaszentgyörgyéről: (keskenyvágányu vonal) délután 4 óra.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:
 Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
 Szeged—Budapestre: d. e. 10 óra 10 p.; este 6 óra 46 p.
 Szegedre: (motorkocs) d. u. 1 óra.
 Nagyikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.
 b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:
 Zsombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
 Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunarra: reggel 3 óra 33 p.
 Zsombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 25 p.
 Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.
 Bégaszentgyörgyre: (keskenyvágányu vonal) délután 12 óra 20 perc.

A Gimnázium-utcában a dr. Pollák-féle házban egy szép utcai, 2 szobából álló

garçon-lakás

f. é. október 1-én kiadó.

Bővebbet Eisenstädter S. és Társai helybeli cégnél.

(841-3.2)

Használt

boroshordók

megvételre kerestetnek.

Cim a kiadóhivatalban.

(761-x.24)

Naponta friss csemege-szőlő

dr. Brájjer Lajos szőlőjéből.

Egy kiló 16 krajcár.

Kapható Zápolya-utca I-ső sz. alatt a házmesternél.

(845-x.1)

Torontálmegye alispánjától.
24274. szám. 1906. 842-3.2

Pályázati hirdetmény.

Nagybecskerek r. t. városánál egy adó-végrehajtói állásra pályázatot hirdetek.

Ezen állás javadalmazása évi 1300 korona fizetés és 200 korona lakbér.

Felhívom pályázni óhajtókat, hogy kellőleg felszerelt kérvényeiket hozzám címezve 1906 szeptember hó 20-ig nyújtsák be.

Nagybecskerek, 1906 évi szeptember hó 3-án.

Jankó,
alispán.

Két

butorozott szoba

kiadó

Deák Ferenc-utca 7. sz. a.

(715-x.41)

Szeged-nagykikinda-nagybecskereki egyesült h. é. vasut.

Érvényes: 1906. évi május hó 1-étől.

Oda						Szeged—Karlova—Nagybecskerek.						Vissza					
Sz.-v. 4702 I-III.	Sz.-v. 4704 I-III.	Sz.-v. 4706 I-III.	V.-v. 4714 I-III.	Motorkösi menetek II-III. osztály		146.						Motorkösi menetek II-III. osztály		V.-v. 4713 I-III.	Sz.-v. 4705 I-III.	Sz.-v. 4703 I-III.	Sz.-v. 4701 I-III.
845 1010	940	—	225	—	830	ind.	Budapest ny. p. u. (136)	—	—	—	—	—	115	—	630	715	
1026 1230	1123	—	422	—	500	—	Keekemét (136)	—	—	—	—	—	1121	—	445 821	406	
1049 1230	1148	—	451	—	555	—	Kis-Kun-Félegyháza (136)	—	—	—	—	—	1054	—	420 717	323	
1222	1115	—	559	—	820	—	Szeged-Rókus (145)	—	—	—	—	—	256	627	345	242	
155	1251	—	332	510	951	604	ind. Szeged (136 145)	714	1242	549	915	—	—	—	255	1232	
158	1256	—	337	515	955	608	ind. Uj-Szeged	710	1236	544	911	—	—	—	251	1228	
206	103	—	347	523	1002	616	érk. Szőregh (136)	700	1232	535	901	—	—	—	243	1220	
213	105	—	344	524	1003	617	ind. Szőregh	659	1231	532	854	—	—	—	241	1219	
218	114	—	357	532	1009	624	ind. *Ó- és Uj-Szt.-Iván	652	1225	525	845	—	—	—	233	1211	
227	119	—	403	537	1014	629	*Vedresháza 3. sz. őrház (f. m. h.)	645	1220	520	836	—	—	—	228	1205	
234	127	—	412	545	1020	636	*Gyála	639	1214	513	829	—	—	—	221	1157	
243	135	—	425	552	1026	643	Szerb-Keresztur	632	1208	507	820	—	—	—	213	1149	
258	145	—	436	602	1035	653	*Kupuszina (r. h.)	621	1158	456	808	—	—	—	203	1135	
312	202	—	501	619	1051	710	Törökkanizsa	612	1150	447	759	—	—	—	155	1130	
321	216	—	518	634	1104	724	Szanád	550	1129	425	733	—	—	—	132	1110	
322	225	—	529	—	1112	733	Csóka	540	1120	416	721	—	—	—	121	1059	
335	238	—	544	644	—	734	ind. Csóka	539	—	415	711	—	—	—	120	1057	
349	252	—	600	657	—	751	Tisza-Szt.-Miklós	527	—	403	657	—	—	—	107	1044	
403	306	—	624	711	—	807	Pádé	512	—	348	639	—	—	—	1252	1029	
415	319	—	640	725	—	822	*Esztermajor	457	—	333	616	—	—	—	1236	1013	
425	329	—	700	737	—	834	Bocsár	446	—	321	602	—	—	—	1225	1001	
—	—	—	711	747	—	844	érk. Karlova	435	—	308	549	—	—	—	1213	940	
V. v. 4712 I-III.	610	409	—	1000	800	554	érk. Nagyikinda (147)	350	—	280	350	—	—	—	1110	V. v. 4711 I-III.	
—	350	220	718	—	657	—	ind. Nagyikinda (147)	—	—	409	—	841	—	—	109	713	
444	—	—	757	—	755	—	ind. Karlova (147)	—	—	253	—	754	—	—	1158	923	
457	354	—	807	—	804	—	Beodra	—	—	245	—	745	—	—	1149	913	
506	404	—	817	—	812	—	*Vinceér	—	—	236	—	735	—	—	1139	901	
550	426	—	840	—	843	—	Török-Becse-Aracs	—	—	215	—	715	—	—	1119	835	
610	443	—	858	—	901	—	Kumán	—	—	148	—	657	—	—	1101	754	
639	502	—	917	—	916	—	Melenze	—	—	134	—	643	—	—	1047	736	
701	518	—	933	—	932	—	Elemér	—	—	116	—	622	—	—	1026	708	
718	533	—	948	—	947	—	érk. Nagybecskerek	—	—	100	—	607	—	—	1010	646	
1209	1041	—	—	—	—	—	érk. Pancsova	—	—	—	—	—	—	—	—	125	
—	—	—	—	—	—	—	érk. Szécsány (148)	—	—	—	—	—	—	—	810	—	
Oda						Nagykikinda—Karlova.						Vissza					
V.-v. 4812 I-III.	Sz.-v. 4808 I-III.	Sz.-v. 4802 I-III.	Sz.-v. 4804 I-III.	Sz.-v. 4806 I-III.	Sz.-v. 4810 I-III.	147.						Sz.-v. 4801 I-III.	Sz.-v. 4803 I-III.	Sz.-v. 4805 I-III.	Sz.-v. 4807 I-III.	Sz.-v. 4809 I-III.	V.-v. 4811 I-III.
645 1010	—	445	985	940	355	—	ind. Budapest ny. p. u. (136)	—	—	—	—	—	115710	—	630	—	715
753	—	—	122	—	—	—	ind. Temesvár-Józsefváros (136)	813	—	—	—	—	—	285	—	604	—
351	700	1100	230	—	—	—	ind. Nagyikinda (136)	610	—	841	109	825	409	—	—	1031	—
414	722	1120	250	—	—	—	ind. *Váalom	544	—	821	1243	805	349	—	—	1008	—
430	737	1134	304	—	—	—	érk. Karlova (146)	526	—	806	1225	750	334	—	—	953	—

HIRDETÉSEK

gyárosoknak, kereskedőknek és iparosoknak, saját érdekük, hogy gyártmányaikat, áru- és iparcikkeiket megnél többet hirdessék.

A hirdetések 1906. évi július hó 1-je óta helyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga ellen vét!

Hirdetések felvetetnek a „TORONTÁL” kiadóhivatalában.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.

